Länsstyrelsen Norrbotten

Enligt sändlista

Kungörelsedelgivning

Licensjakt efter björn i Norrbottens län 2026

Beslut

Länsstyrelsen i Norrbottens län beslutar om licensjakt efter **högst 46 björnar** i Norrbottens län 2026.

Beslutet fattas med stöd av 5 b, 9 b, 23 c, 23 d och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätt att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna (NV-2-006515) från den 07 april 2026. I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 i samma direktiv, Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2022:4) om förvaltning av stora rovdjur och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2026:1) om åtling och användning av åtlar vid jakt.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av Bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Beslutet hålls under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen i Norrbotten, Stationsgatan 5, Luleå och på Länsstyrelsens webbplats, www.lansstyrelsen.se/norrbotten.

Villkor

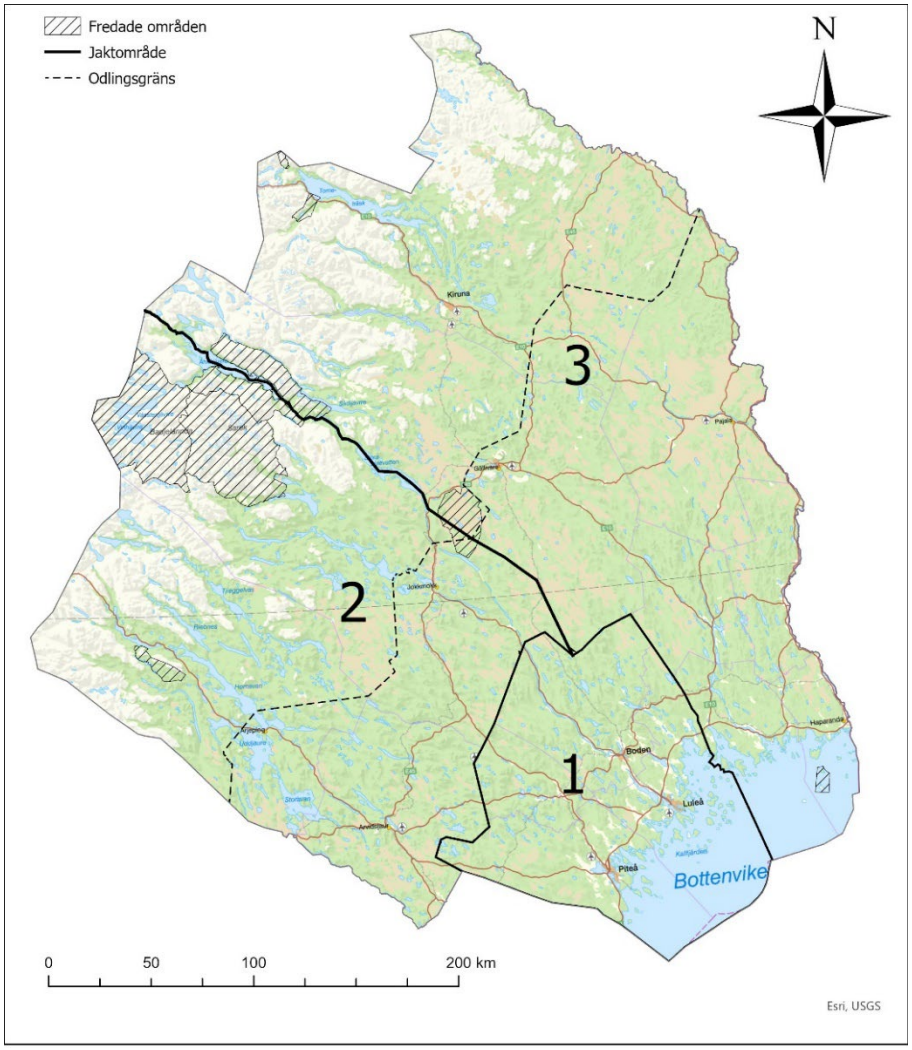
När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 21 augusti till och med den 15 oktober 2026 nedanför odlingsgränsen och till och med den 30 september 2026 ovanför odlingsgränsen, eller den tidigare tidpunkt då jakten avlyses.

Länsstyrelsen erinrar om att björn enligt 9 § jaktförordningen får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.

Hur många björnar får fällas?

Länet delas in i 3 jaktområden enligt nedanstående karta (Figur 1).

Figur 1. Områdesindelning för licensjakt på björn 2026. Område 1 består av Luleå, Boden, Piteå och Älvsbyns kommuner. Område 2 består av Jokkmokk, Arjeplog och Arvidsjaurs kommuner. Område 3 består av övriga kommuner.

Område 1 Högst 11 björnar får fällas

Område 2 Högst 17 björnar får fällas

Område 3 Högst 18 björnar får fällas

Björnjakt är inte tillåten med stöd av detta beslut i de skyddade områden där föreskrifterna förbjuder jakt. I Laponia är licensjakt på björn inte tillåten i nationalparkerna, d.v.s. Sarek, Stuor Muorkke /Stora Sjöfallet, Badjelánnda/Padjelanta och Muttos/Muddus. Jakt på björn är inte heller tillåten i övriga nationalparker i länet.

Vilka björnar får fällas?

Ensamma björnar får jagas och fällas.

Björnhona som följs av en eller flera ungar samt ungar som följer björnhona, oavsett ungarnas ålder och antal, omfattas inte av beslutet. I det fall jägare under pågående jakt upptäcker att det är en hona som följs av ungar som jagas ska jakten så snart som möjligt avbrytas.

Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter björn i det jaktområde där denne har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter björn.

Björnjägarens ansvar

Jakt får endast bedrivas med en ansvarig jaktledare utsedd vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare. Jaktledaren ansvarar för att villkoren för jakten efterlevs och att samtliga deltagare är informerade om villkoren i detta beslut.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle säkerställa att en hund som är särskilt tränad för att spåra skadat vilt finns tillgänglig på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen (17 § andra stycket jaktförordningen).

Var och en som jagar björn ska hålla sig informerad *minst en gång i timmen* om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där björnjakt bedrivs. Den som skjuter en björn sedan jakten avlysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad.

Jaktmedel och jaktmetoder

Åtel

Licensjakt efter björn med stöd av detta beslut får bedrivas med hjälp av åtel. Hur åteljakt får genomföras regleras i detalj i Bilaga 2 i detta beslut. Åtel ska anmälas av jakträttshavare till Länsstyrelsen senast den **14 juli 2026**. Anmälan kan göras via e-tjänst på länsstyrelsens hemsida[1].

Hundar

Högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma björn får användas samtidigt. Hundar får inte bytas ut under jakt på ett och samma djur under en och samma dag.

Anmälan av fälld eller påskjuten björn

Fälld björn ska anmälas av skytten till *Länsstyrelsen utan dröjsmål från den tidpunkt som djuret fälls*. Den som påskjutit en björn ska ansvara för att skottplatsundersökning genomförs för att ta reda på om djuret är skadat eller inte. Spår på skott- och fallplats får inte förstöras. Om vilt har skadats vid jakt är jägaren skyldig att snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas.

Anmälan av påskjuten björn ska göras av skytten till Länsstyrelsen *snarast*. Påskjutning definieras i detta beslut enligt följande: *När skott har avlossats mot en björn med avsikt att fälla denna och det inte kan uteslutas att djuret är träffat.*

Anmälan ska ske till telefon **010-225 57 71**. Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn på, och adress och telefonnummer till, skytten.
2. När björnen fällts eller påskjutits (datum och klockslag).
3. Var björnen fällts eller påskjutits (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000).
4. Björnens kön och ungefärlig storlek alternativt ålder om den kan bedömas.

[1] Anmäl användande av åtel vid licensjakt efter björn (https://www.e-tjanster.lansstyrelsen.se)

5. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fälld björn informerar Länsstyrelsen om hur den fällda björnen ska hanteras vidare. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Platsundersökning och eftersök av påskjuten björn

Den som påskjutit björn ansvarar för att eftersök genomförs snarast, om inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att den påskjutna björnen är oskadad. Eftersök ska genomföras fram till dess att:

1. Björnen påträffats död,
2. Björnen påträffats skadad och avlivats,
3. Björnen inte kan anträffas.

Den som påskjutit en björn ska på begäran visa skottplatsen för länsstyrelsens besiktningsperson. Den som påskjutit en björn ska redovisa till Länsstyrelsen hur skottplatsundersökning och eftersök har genomförts samt tillsammans med besiktningspersonen dokumentera dessa åtgärder på blankett *Påskjutning och eftersök efter stora rovdjur*[2].

Besiktning och hantering av fälld björn

Länsstyrelsens besiktningsmän besiktar samtliga fällda björnar. Besiktningsperson fyller tillsammans med skytten i blankett *Besiktning och registrering av rovdjur*[3].

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts vid ett och samma tillfälle uppvisa hela det fällda djuret (kropp, skinn, kranium) för Länsstyrelsens besiktningsman. Länsstyrelsen rekommenderar, för att underlätta besiktningsmannens arbete, att skytten sätter in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelheten inträder.

Från alla fällda björnar tar besiktningsmannen prover som tillfaller staten. Prover som ska insamlas bestäms av Statens

[2] https://www.sva.se/media/duaoyywv/blankett_3_paaskjutet-rovdjur-eftersoek-v2025-1.pdf
[3] https://www.sva.se/media/b1zbf3gi/blankett_1_registrering-av-faellt-rovdjur_ver2025-1.pdf

veterinärmedicinska anstalts, SVA, föreskrifter. Proverna sänds genom besiktningsmannens försorg till SVA.

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående visas upp. Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats, eller om denna inte kan återfinnas, eller om skytten vägrar att visa upp det fällda djurets kropp eller lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela björnen staten.

Om en björnhona med mjölk i juvret har fällts ska skytten utförligt redovisa omständigheterna för detta till Länsstyrelsens besiktningsman. Länsstyrelsen gör därefter bedömningen om björnhonan ska tillfalla skytten eller beslagtas av polis för vidare utredning.

Sändare eller annan teknisk utrustning som finns på björnarna tillvaratas av besiktningsmannen.

Jakträttshavarens rätt till delar av björnen

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats, att samtliga prover insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller övriga delar av björnen jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta en fälld björn till en annan person.

Länsstyrelsens besiktningsperson märker björnskinnet med mikrochip. Kraniet ska märkas inom sex månader av kraniets ägare med mikrochip och enligt instruktioner som överlämnas vid besiktningen. Ägaren av björnen är ansvarig för att märkning sker. Märkningen är ett bevis på att djuret fällts lagligt. Björn, eller delar av björn, som inte har märkts enligt bestämmelserna tillfaller staten.

Om jakträttshavaren inte vill behålla björnen enligt ovan ska jakträttshavaren i sådana fall meddela polisen var björnen lämnats.

Försäljning av kött, skinn med mera

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av björnskinn och björnkött eller andra delar av den fällda björnen samt kommersiell förevisning av björn är förbjudet enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handel med dem.

För handel med björnar skjutna i enlighet med detta beslut måste björnens ägare ansöka om Jordbruksverkets CITES-intyg[4]. Björnens ägare kan efter att ha emottagit intyget sälja hela eller delar av kroppen till en mottagare. För ytterligare försäljning av delar av björnen krävs nytt/nya CITES-intyg. Om den nya ägaren vill sälja delarna vidare, krävs nytt CITES-intyg från Jordbruksverket. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av björn eller produkter av björn till länder utanför EU krävs särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information om kommersiell hantering av björnkroppen finns på Jordbruksverkets hemsida[5].

Beträffande slakt- och kötthantering, se Livsmedelsverkets hemsida[6] för information om kötthantering, viltslakterier med mera. **Notera att en björn som man har för avsikt att sälja som livsmedel inte får flås annat än på en godkänd vilthanteringsanläggning.**

Ytterligare upplysningar

Aktuell information om återstående tilldelning

- Ring telefon: **010-225 57 71**
- Använd knappval för att välja alternativet om hur många björnar som fällts respektive återstår av tilldelningen.
- Informationen uppdateras minst en gång per dygn.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det tillåtna antalet björnar i ett delområde fällts eller påskjutits och avräknats eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysning via ovan angivna telefonsvarare.

Avräkning

Länsstyrelsen beslutar huruvida en påskjuten björn ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjuten björn avräknas det tillåtna antal djur som får fällas, såvida inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att det är uteslutet att djuret skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att djuret inte skadats.

---

[4] https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/ovriga-e-tjanster-och-databaser/cites---e-tjanster/cites-intyg-inom-sverige-och-andra-eu-lander
[5] www.jordbruksverket.se/
[6] www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/produktion-av-livsmedel/primarproduktion/jakt

En fälld eller påskjuten björn avräknas licenstilldelningen i det län och det jaktområde där den först påsköts.

Fälls björnar med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt är tillåten efter björn, kommer dessa djur inte att avräknas från licenstilldelningen.

Vid eventuell överskjutning inom ett jaktområde, kommer Länsstyrelsen att bestämma huruvida djuret avräknas från resterande kvot. Villkorsbrott kan komma att utredas, vilket kan leda till att djuret tillfaller staten.

Annan tillämplig lagstiftning

Jakt som inte följer villkoren i detta beslut sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen påminner om bestämmelserna i 27 § jaktlagen avseende grundreglerna för jaktens bedrivande och vad som sägs i 31 § samma lag om användande av motordrivna fortskaffningsmedel.

Länsstyrelsen påminner om den skyldighet som följer av 28 § jaktlagen att om vilt skadats vid jakt ska jägaren snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas.

Länsstyrelsen hänvisar också till vad som sägs i bilaga 5 jaktförordningen om förbjudna medel och metoder för fångst och dödande.

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) anges vilka vapen och kulpatroner som får användas vid jakt efter björn.

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:43) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur, finns bestämmelser som är relevanta bland annat för användning av delar och produkter av djur vid åtling.

Vid användning av automatiska kameror, till exempel i samband med åteljakt efter björn, behöver tillämpliga bestämmelser i dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) kring insamling (här genom fotografering) och hantering av personuppgifter beaktas. Vidare ska även tillämplig lagstiftning i

kameraövervakningslagen beaktas. För ytterligare information hänvisas till Integritetsskyddsmyndigheten.

Länsstyrelsen påminner också om att drönare anses vara motordrivna anordningar och att de därför enligt 31 § jaktlagen inte får användas vid licensjakt efter björn.

Hantering av personuppgifter

När åtlar för björnjakt anmäls, när fällda och påskjutna björnar rapporteras in och när fällda djur besiktigas samlar Länsstyrelsen in personuppgifter. Information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter finns på länsstyrelsens hemsida.[7]

Rekommendationer:

För att undvika skadeskjutningar av björn rekommenderar Länsstyrelsen att jägare som avser att delta i björnjakt övningsskjuter på björnfigur samt avlägger ”Björnpasset” eller motsvarande.

Länsstyrelsen rekommenderar att hund som används vid jakten inte ska ha ett arbetssätt som syftar till att hålla björnen i rörelse kontinuerligt. Skälet till detta är att björnar inte är uthålliga för stress under längre tid vilket kan medföra att björnen avlider av överhettning även om den inte fälls under jakten. Enligt 27 § i jaktlagen ska jakt bedrivas på så sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Motivering till beslutet

Skäl för licensjakt

Enligt svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen En ny rovdjursförvaltning (prop. 2008/09:210) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur.

[7] www.lansstyrelsen.se/norrbotten/om-lansstyrelsen-i-norrbotten/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html

I propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) framgår att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus. En trovärdig rovdjurspolitik kräver också en aktiv förvaltning som stärker förtroendet för rovdjurspolitiken och bidrar till en bättre samexistens mellan människor och stora rovdjur. Regeringen gör i propositionen bedömningen att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige har gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Därför slår regeringen fast, i enlighet med de riktlinjer som EU-kommissionen har tagit fram för hur de stora rovdjuren ska förvaltas, att en aktiv förvaltning ska genomföras.

Vidare framgår i propositionen att:

”Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur ska vara maximalt 10 procent räknat på den aktuella samebyns faktiska renantal.”

Även om den svenska björnstammen på grund av medvetna förvaltningsåtgärder bedöms ha minskat från ca 2900 individer 2017 till ca 2500 efter jakten 2023 år ligger björnstammen fortfarande över referensvärdet. Den relativt snabba minskningen under några år ledde dock till att björnen 2015 återigen togs upp i den svenska rödlistan som nära hotad. Under våren 2026 rapporterade Naturvårdsverket nya referensvärden till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet. Referensvärdet för minsta populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för björn i Sverige sattes till 1400 individer utifrån bästa tillgängliga vetenskapliga underlag[8].

I propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art så att hänsyn kan tas till bland annat vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

I den nationella förvaltningsplanen för björn bedömer Naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv björnförvaltning om den sker i begränsad

[8] Jämför Naturvårdsverkets ärenden NV-03088-19 och NV-02105-23

omfattning. Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och björn. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska de socioekonomiska konsekvenserna.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av rovdjur på populationsnivå[9]. Riktlinjerna antogs av kommissionen 2008 och de kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande:

"From a conservation point of view there is no principle reason why large carnivores populations cannot tolerate some levels of lethal control or be managed under the same type of harvest system as wild ungulates or game birds, provided that the harvest is well managed. Proper management in this case requires effective monitoring of the population size, the setting of appropriate quotas and hunting seasons, and careful enforcement of these regulations."

Högsta förvaltningsdomstolen[10] har funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsreglerna i artikel 16.1 e i Art- och habitatdirektivet. I ovan nämnda beslut har Högsta förvaltningsdomstolen anfört att det vid bland annat jaktbeslut måste tas hänsyn, förutom till artskyddet även till andra intressen. Enligt artikel 2.3 i Art- och habitatdirektivet är sådana ekonomiska, sociala och kulturella behov samt regionala och sociala särdrag.

Juridiska förutsättningar för beslutet

Naturvårdsverket har den 7 april 2026 överlämnat rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i Norra och Mellersta rovdjursförvaltningsområdet för perioden 7 april 2026 till 15 oktober 2029 (NV-26-006515). Länsstyrelserna får besluta om licensjakt på björn i enlighet med 23 d § jaktförordningen om förutsättningarna i 23 c § jaktförordningen är uppfyllda.

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat björn. De möjligheter till undantag från förbudet som

[9] Linell m.fl. 2008. Guidelines for Population Management Plans for Large Carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2).
[10] Dom i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16, meddelad den 30 december 2016.

direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). I 23 c § jaktförordningen regleras förutsättningarna för licensjakt efter stora rovdjur: om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde får beslut om jakt meddelas. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former.

Enligt 23 d § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter björn. Enligt 24 a § samma förordning får Naturvårdsverket delegera rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde, under förutsättning att antalet individer för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger den fastställda miniminivån.

Enligt Kammarrätten i Stockholm[11] är det nödvändigt att det i beslut om undantag från bestämmelserna i artikel 16.1 i Art- och habitatdirektivet anges ett syfte när insamling av djur ska ske, i det här fallet genom licensjakt. Syftet ska vara acceptabelt och undantaget ska vara ändamålsenligt och proportionerligt.

I ett förhandsavgörande rörande vargjakten i Finland[12] har EU-domstolen besvarat vissa frågor rörande tolkningen av art- och habitatdirektivet. Bland annat fann domstolen att det är möjligt att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga IV till nämnda direktiv i en begränsad mängd om den beslutande myndigheten med rigorösa vetenskapliga uppgifter visar att syftet med jakten kan uppnås med sådan jakt.

Förvaltningens kunskapsmässiga bakgrund

I den nationella strategin för svensk viltförvaltning anger Naturvårdsverket att förvaltningen ska baseras på bästa tillgängliga kunskap. Viltförvaltningen ska sträva efter beslut som vilar på vetenskaplig grund och kvalitetssäkrade metoder. Beprövad erfarenhet, traditionell kunskap och dokumenterade observationer kompletterar bilden när forskningsresultat saknas.

[11] Dom i mål nr 3273–13, meddelad den 14 november 2014
[12] Dom i mål C-674/17, meddelad den 10 oktober 2019

Bevarande och förvaltning av de stora rovdjuren i Sverige baseras på en omfattande kunskapsbas, som under lång tid har byggts upp av en rad naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga forskningsprojekt. De stora rovdjuren har fått speciellt mycket uppmärksamhet bland övriga viltet och en strukturerad insamling av kunskap kring dessa arter har påbörjats redan under 1960-talet[13].

I Skandinavien bedrivs forskning kring björn i både Sverige och Norge. Skandinaviska björnforskningsprojektet[14] startade 1984 och har sitt huvudsakliga studieområde kring Tackåsen, där projektets fältstation ligger, i gränstrakterna mellan Jämtland, Dalarna och Gävleborg. Projektets mest centrala forskare är placerade vid olika norska universitet samt på NINA och Rovdata i Norge, och projektledaren är även associerad med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

Länsstyrelsen tar löpande del av nya forskningsresultat och inkorporerar dessa i rovdjursförvaltningen. Björnforskningen har också levererat en rapport där rekommendationer ges angående en lämplig nivå på jaktuttaget, beroende på målsättningen för björnpopulationens utveckling[15]. Forskningen har nyligen även tagit fram en beskattningsmodell, som kan användas av länsstyrelserna för att beräkna ett lämpligt uttag ur björnpopulationen i syfte att nå uppsatta mål[16]. Modellen är en åldersstrukturerad populationsmodell för honor som bygger på data från den senaste spillningsinventeringen samt information om antal fällda björnar vid skydds- respektive licensjakt sedan senaste inventeringen.

Förutom akademisk kunskap som tagits fram med vetenskapliga metoder ingår även kunskap som består av lokala och traditionella sammanställningar, insikter och erfarenheter i kunskapsbasen för viltförvaltningen. Dels är detta länsstyrelsens samlade efter snart 30 års arbete med rovdjursinventeringar och mer än 20 års aktivitet inom Sveriges sammanhållna rovdjursförvaltning. Dels är det rennäringens traditionella kunskap om samspelet mellan miljön, renarna och rovdjuren. Det är också länsbornas erfarenhet om frågor beträffande rovdjuren i deras närmiljö. Länsstyrelsen tar del av allas berättelser via en rad direkta och indirekta möten med alla de som berörs av rovdjuren. Viltförvaltningsdelegationen är idag

[13] T.ex. Haglund, B. 1964. Björn och lo. -P.A. Norstedt och söners förlag

[14] Webbplats: http://bearproject.info
[15] Bischof, R. & Svensson, J.E. 2009. Preliminary prediction on the effects of increasing hunting quotas on brown bear population growth in Sweden. Report 2009-3 from the Scandinavian
[16] www.nina.no/bearmodel

kanske det främsta organet med uppgift att kanalisera och förmedla kunskap och information mellan Länsstyrelsen och olika grupper i samhället, en förmedling som ska ske åt båda håll.

Syftet med licensjakt efter björn

Förvaltning av rovdjur är en mångfacetterad verksamhet. I renskötselområdet upptas en stor del av verksamheten av rennäringens problem med rovdjur. Det finns en rad olika åtgärder som kan tillämpas för att minska rovdjursproblem. Beroende på problembild samt de tidsmässiga och rumsliga förutsättningarna är olika åtgärder lämpliga för detta vid olika tillfällen. På en småskalig nivå är skyddsjakt och ibland andra åtgärder än jakt möjliga att tillämpa. Historiskt har behovet av skyddsjakt dock varit stort. På en storskalig nivå är licensjakten den lämpligaste åtgärden.

Förutom rennäringen påverkas även tamdjurshållningen, biodlingen, älgjakten och allmänhetens psykosociala miljö av björnens närvaro.

Övergripande syften med licensjakt efter björn är att bidra till att nå riksdagens målsättning om maximalt 10 procents förluster inom rennäringen på grund av rovdjurspredation, att bidra till gynnsamma psykosociala förutsättningar för befolkningen i Norrbotten, att minska risker för hälsa och säkerhet hos de som bor och verkar i björntäta områden, att minska de negativa och öka de positiva socioekonomiska effekterna av rovdjursförekomst samt att bidra till att rovdjuren och rovdjursförvaltningen upplevs som legitima av befolkningen i länet och i landet. Licensjakt, det vill säga en populationsreglerande jakt i syfte att anpassa stammens täthet, storlek och tillväxt, är en viktig och grundläggande komponent i förvaltningen av björn i Sverige och i Norrbottens län.

Den bärande tanken med rovdjursförvaltningen i renskötselområdet är att skadorna för renskötseln ska begränsas så att de hamnar under den av riksdagen antagna toleransnivån. Detta ska ske på ett sätt som har så små konsekvenser för rovdjursstammarna som möjligt. Ett led i detta arbete är Länsstyrelsens fastställande av förvaltningsmål och förvaltningsintervall för björnstammen. Licensjakt kan användas för att reglera björnarnas antal, utbredning, täthet och tillväxt som ett långsiktigt förebyggande verktyg för att nå de uppsatta förvaltningsmålen.

Att rovdjuren orsakar allvarlig skada inom rennäringen har visats i olika sammanhang[17]. Inom ramen av ett regeringsuppdrag har Sametinget och Naturvårdsverket sammanställt förlustsiffror och bedömt olika rovdjursarters påverkan på rennäringen[18]. Kunskapen om rovdjursskador inom rennäringen har legat till grund för regeringens förslag om en toleransnivå på 10 procent som även beslutats av riksdagen.

Länsstyrelsen beaktar också människors rädsla och oro för att bli angripna även om det är svårare att kvantifiera. Länsstyrelsen får varje år in frågor från människor som är oroliga inför risken att möta en björn när man rör sig i skog och mark. Angrepp på människor är sällsynta, men de kan hända[19]. Björnprojektet har dragit slutsatsen att risken att bli angripen av en björn är liten, men att den ökar med en ökande björnstam. En attitydundersökning gjord i Västerbottens län har visat att mer än hälften av länets befolkning är rädda för att möta en björn ute i skogen[20].

Licensjakten är ändamålsenlig

Ett övergripande syfte med jakten är att minska björnarnas socioekonomiska och psykosociala påverkan på rennäringen. Denna påverkan består av två delar - den skada som björnarna gör genom att äta renar och att skingra hjordar, och den oro som björnarna sprider bland renskötarna genom sin närvaro och den risk för angrepp på renar som detta medför[21]. Båda dessa delar kan åtgärdas genom att man hindrar björnarna från att komma åt renarna. Under kort tid och i små områden kan detta göras med förebyggande åtgärder som till exempel stängsling, bevakning, utfodring eller flytt av renhjordar med mera. Sådana insatser är dock inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel björnpopulation och på lång sikt. Att genomföra sådana åtgärder på denna skala är alltför resurskrävande och skulle kunna påverka den

[17] T.ex. Hobbs m.fl. 2012. Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralist. - Ecological Applications 22:1640-1654.
[18] Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. Rapport 6555, Naturvårdsverket.
[19] Støen m.fl. 2018. Brown bear (*Ursus arctos*) attacks resulting in human casualties in Scandinavia 1977-2016; management implications and recommendations. PLoS ONE 13(5): e0196876.
[20] Dressel *m.fl.* 2021. En attitydundersökning om djur och natur i Västerbotten. - Rapport 2021:10, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för vilt, fisk och miljö, Umeå.
[21] Jämför redogörelsen för vargens påverkan på rennäringen: Naturvårdsverket 2015. Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargpopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige. - Skrivelse regeringsuppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15.

traditionella renskötseln negativt samt riskera att ha en negativ miljöpåverkan.

Man kan även hindra björnarna från att komma åt renar genom att avlägsna individerna. Detta kan göras genom att flytta björnarna eller genom att avliva dem. Att flytta vilda rovdjur är en åtgärd som är tveksam ur djuretiskt perspektiv eftersom fångst, hantering, transport och utsättning påverkar djuren kraftigt och ökar deras mortalitet[22]. Dessutom är det svårt att hitta områden där befolkningen accepterar utsättning av rovdjur och speciellt av sådana individer som tidigare har ställt till med problem. I Norrbotten är det dessutom svårt att hitta områden där rovdjur inte skulle påverka renskötseln.

Att avliva björnar kan göras genom licensjakt eller skyddsjakt. Jaktförordningens 28 § är svår att använda inom rennäringen, eftersom angrepp av rovdjur på renar sällan observeras av personer som är beväpnade. Skyddsjakt på skadegörande individer är en administrativt omfattande åtgärd, då den oftast är händelsestyrd (dvs. inte planerad i förväg), är kostsam samt uppfattas ofta som kontroversiell. Den har effekt främst på kort sikt och inom ett begränsat område. Förändringar i klimatet har lett till tidiga och snöfattiga vårar vilket försvårar möjligheterna att dokumentera björnarnas närvaro på kalvningsland för att kunna ansöka om skyddsjakt. Dessutom exkluderar skyddsjakten som regel den icke renskötande lokalbefolkningen och minskar möjligheten att nyttja björnarna som en resurs. Licensjakt är däremot en planerad och väl grundad förvaltningsinsats där rennäring och lokalbefolkning kan samverka till ömsesidig nytta. Licensjakt är dessutom mer kostnadseffektivt än skyddsjakt[23]. Björnarna kan komma att nyttjas som en resurs snarare än ett skadedjur och den socioekonomiska och psykosociala påverkan både på rennäring och på andra delar av befolkningen minskar samtidigt som jakten kan generera inkomster för befolkningen i länet. Därmed förväntas acceptansen för björnarna men också för rovdjursförvaltningen att öka.

Att förhindra allvarlig skada

Länsstyrelsen arbetar med förvaltningsverktyget samt toleransnivån för renskötseln. Förvaltningsverktyget är en samrådsprocess som bygger på att länsstyrelser och samebyar i samråd och utifrån ett

[22] T. ex. Bradley m.fl. 2005. Evaluating wolf translocation as a nonlethal method to reduce livestock conflicts in the northwestern United States. *Conservation Biology* 19.5 : 1498-1508.
[23] Tallian m.fl. 2023. Large carnivore conservation and traditional pastoralism:
A case study on bear–reindeer predation mitigation measures. Ecosphere. 14.

adaptivt förhållningssätt fastställer hur man lokalt kan upprätthålla en hållbar renskötsel och bidra till en gynnsam bevarandestatus för rovdjuren. Förvaltningsverktyget ska användas som ett redskap i den regelbundna dialogen mellan länsstyrelse och sameby inom ramen för förvaltningen av rovdjur.

På nationell nivå har björnens predation på ren uppskattats totalt till mellan 3 500 och 7 500 dödade renar per år[24]. Enligt en studie som genomförts i två skogssamebyar i Norrbotten dödar varje björn som befinner sig i renarnas kalvningsland i genomsnitt 11 renkalvar per år[25]. I en liknande studie som genomförts i en fjällsameby i Dalarna dödade varje björn i genomsnitt 5,5 kalvar per år[26].

De återkommande kontakter som Länsstyrelsen har med samebyarna inom ramen för förvaltningsverktyget har fört med sig en omfattande kvalitativ kunskap om de problem björnar förorsakar, med avseende på såväl företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala effekter och på frågor om den upplevda legitimiteten av rovdjursförvaltningen.

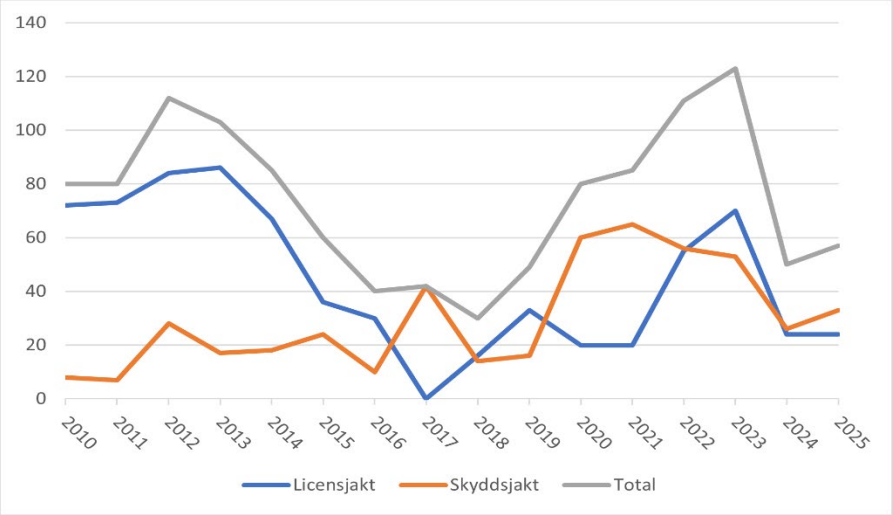
Minska antalet skyddsjakter

Skyddsjakterna i Norrbotten har historiskt varit omfattande (Figur 2). Antalet skyddsjakter har minskat på senare år. Möjligheterna att dokumentera skador och därmed bevilja skyddsjakt påverkas dock även av väderförhållanden, såsom snöförhållandena under vintern. Skyddsjakterna är i huvudsak koncentrerade till rennäringens kalvningsland medan senaste årens licensjakter har sin högsta koncentration i länets södra delar (Figur 3). Skyddsjakt är inget lämpligt alternativ till licensjakt. Såvida inte skyddsjakterna genomförs i mycket stort antal så har dessa svårt att ha en populationsreglerande effekt. Vid skyddsjakt ska problematiska individer avlägsnas snabbt och effektivt. Ofta involveras ett fåtal personer och det kan tillämpas metoder som vid vanlig jakt inte är tillåtna. Skyddsjakt är dessutom kostsamt och värdet av kalvar som sparas täcker inte alltid kostnaderna för skyddsjakten[27]. De fällda djuren har vanligtvis omhändertagits av myndigheterna. Rovdjuren får en karaktär av skadedjur och kostnaderna för samebyn eller

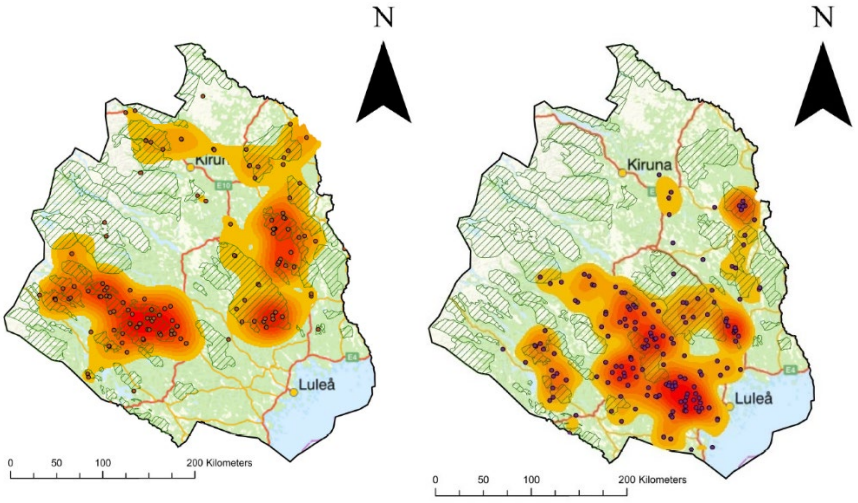
[24] Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rov djur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. - Rapport 6555, Naturvårdsverket.
[25] Karlsson m.fl. 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. - Rapport från Viltskadecenter 2012:6
[26] Støen m.fl. 2025. Bjørnens predasjon på tamrein-Sluttrapport fra Bjørn-og tamreinprosjektet i Idre, Sverige. NINA rapport
[27] Tallian m.fl. 2023. Large carnivore conservation and traditional pastoralism: A case study on bear–reindeer predation mitigation measures. Ecosphere. 14.

andra skadelidande kan bli höga. Jakten får oftast bedrivas på annans jaktområde och med andra metoder, vilket kan öka motsättningar mellan ortsbefolkning och berörda samebyar. Ortsbefolkningen rapporterar ofta att man upplever att skyddsjakter som genomförs konkurrerar med de egna möjligheterna att bedriva licensjakt och att nyttja en naturresurs som finns i närområdet.

Vid licensjakt har många personer möjlighet att jaga och intresset för att jaga björn är stort i Norrbottens län. Jakten bedrivs med traditionella metoder och har acceptans i stora delar av befolkningen. Skytten får behålla den fällda björnen, vilken sedan också kan säljas vidare. Sammantaget gör detta att björnarna betraktas som resurs, attityderna är relativt positiva gentemot arten och det finns en acceptans för artens förekomst och förvaltning bland länets befolkning.

Figur 2. Antal björnar som fällts vid skydds- och licensjakt under åren 2010–2025.

Figur 3. Skyddsjakter 2021–2026 (t.v.) och licensjakter 2021–2025 (t.h.). Prickar representerar fällda björnar. Värmekartorna visar koncentrationen av fällda björnindivider. Skuggstreckade områden är kalvningsland.

Ingen annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt diskuteras vid varje beslut om skydds- eller licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Det finns sammanställningar[28] för detta och även genomförda tester[29] av olika metoder. I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en annan lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum. När det gäller renskötseln kan samling av renhjorden, utökad bevakning, utfodring, tillfällig stängsling, flytt av renar till alternativa betesmarker, flytt med lastbil i stället för till fots med mera vara framgångsrika. De flesta metoderna är mycket kostsamma och det är vanligtvis svårt för samebyn att hitta finansiering för sådana åtgärder, vilket försvårar deras tillämpning.

När det gäller stora områden och långa tidsperioder är de flesta alternativa åtgärderna omöjliga att använda. Renarna rör sig i enlighet med sin natur i årstidsbundna vandringar över enorma områden. Väder och vind gör att denna dynamik ser lite olika ut från år till år. Den stora rumsliga skalan gör att byggnadstekniska lösningar får anses vara omöjliga att realisera på sameby- eller länsnivå – det går helt enkelt inte att bygga tillräckligt många anläggningar och dessutom lyckas sätta dem på rätt plats, eftersom vad som är rätt plats kan variera från år till år.

Den långa tidsskalan gör att arbetsintensiva metoder skulle medföra enorma kostnader. En alltför stor påverkan på renarnas naturliga beteende skulle innebära att rennäringen förlorar sin extensiva och uthålliga karaktär och att renskötselns möjligheter minskar att vara en viktig traditionsbärare i samernas samhälle.

Länsstyrelsen och samebyarna har i samverkan identifierat och avgränsat problemområden, där problembilden kan hanteras på andra sätt än genom licensjakt. I länet som helhet är dock licensjakt den enda metoden som kan användas för att hålla björnstammen på en nivå som motsvarar målsättningarna för arten i länet, vilka i sin tur ska bidra till att uppnå de mål som riksdag och regering har satt

[28] T.ex. Sametinget & Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. - Rapport 6555, Naturvårdsverket.
[29] T.ex. Karlsson, J. m.fl. 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. -Rapport från Viltskadecenter 2012:6.

upp rörande toleransnivån. Utan licensjakt ökar björnstammen, vilket ökar behovet av skyddsjakt, med höga kostnader, minskad acceptans och en möjlig ökning av motsättningar mellan rennäringen och ortsbefolkningen som följd.

Licensjakten är selektiv

Licensjakten efter björn är selektiv i och med att inte alla djur får fällas, utan honor med ungar och ungar som följer en hona är fredade. Jakt tillåts också vid åtel, där vakjakt kan ge möjlighet till ett urval bland de björnar som besöker åteln. Vid åtling för spårupptag med hund kan automatiska kameror leverera en bra överblick över vilka björnar som besöker åteln och vilka av dessa björnar som inte är lämpliga att släppa hund på. Automatiska kameror används idag av många jägare för att få information om vilka björnar som rör sig i ett givet område. Jakten är också selektiv geografiskt då länet delas upp i flera områden där länsstyrelsen tagit hänsyn till den lokala populationsutvecklingen samt skadorna för rennäring. Jakten får dessutom endast bedrivas under en begränsad tidsperiod. Sammanlagt menar Länsstyrelsen att jakten därmed når den graden av selektivitet som är nödvändig.

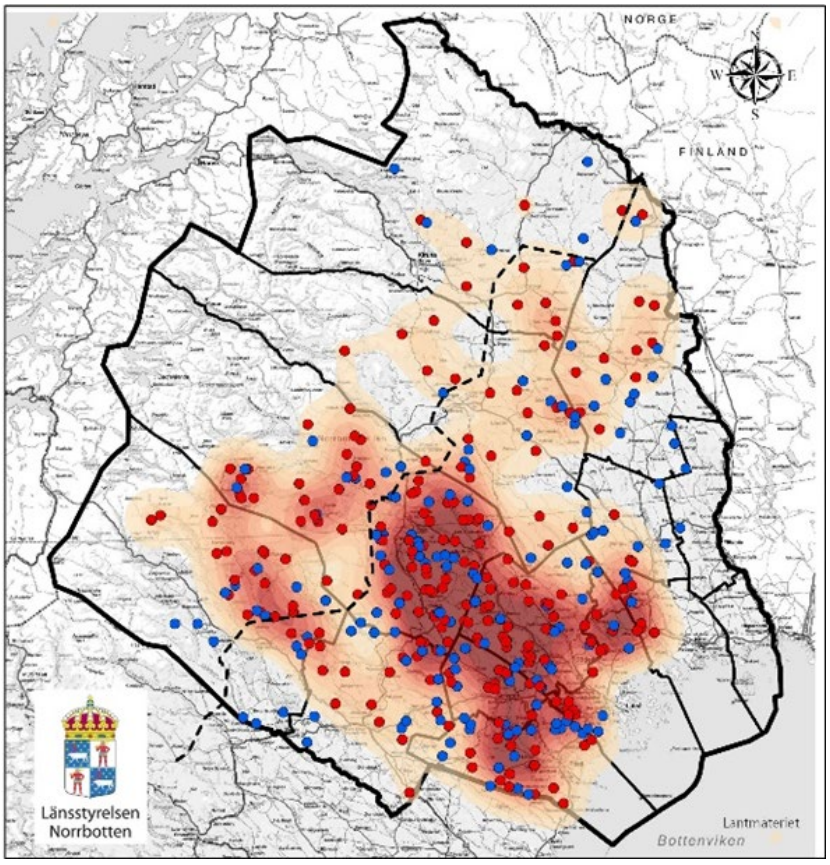
Strikt kontrollerade former

Beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar och beslutet har förenats med en lång rad villkor. Jägarna ska hålla sig informerade om återstående tilldelning och anmäla fällda och påskjutna björnar till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen besiktar de fällda djuren och kan besöka skottplatser. En omfattande uppsättning prover samlas in från de fällda djuren och lämnas in till Statens veterinärmedicinska anstalt, där undersökning sker och där åldersbestämning av de fällda björnarna genomförs. Det görs även DNA¬-analyser av insamlade prover och de fällda björnarnas identitet jämförs med tidigare spillningsinventeringar. Länsstyrelsen menar att dessa åtgärder säkerställer att jakten sker under strikt kontrollerade former.

Björnstammens storlek i Norrbottens län

Norrbottens län har en fast reproducerande björnstam. Samtidigt skiljer sig tätheten av björnar betydligt åt i olika delar av länet (Figur 4). Ungefär vart femte år inventeras björnpopulationen i Norrbottens län genom spillningsinventering för att uppskatta dess storlek. I tillägg är björnobsen som varje höst genomförs av Svenska

Jägareförbundet och avskjutningsstatistik andra viktiga datakällor för att beskriva björnpopulationen i länet.

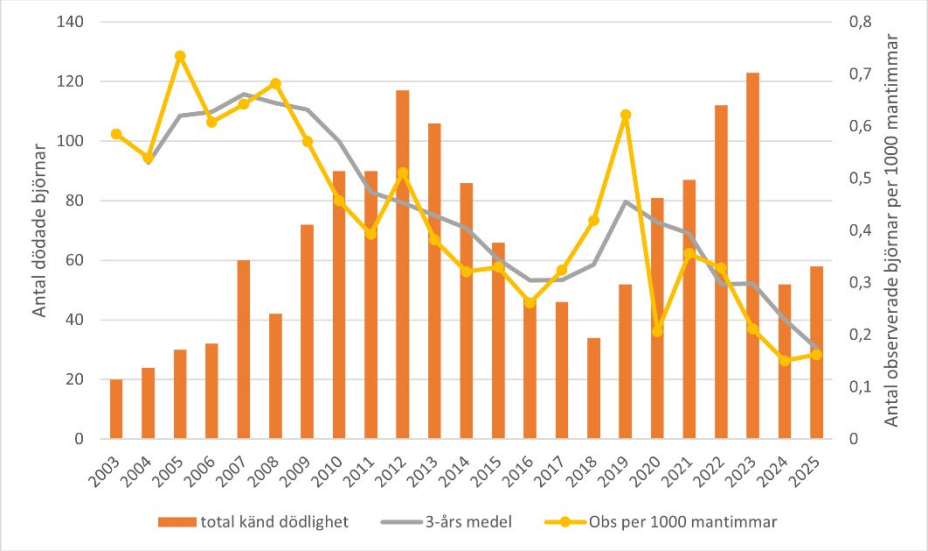
Figur 4. Fördelning av totalt 402 hittade björnindivider under spillningsinventeringen 2021; en röd punkt motsvarar en björnhona, en blå en björnhanne. Värmekartan bygger på fördelningen av björnhonorna. Odlingsgränsen visas som streckad och kommungräns som heldragen linje. (Källangivelse: Kartskikt och gränser – Lantmäteriet; Dataunderlag DNA-prover av björnar – Rovbase 3.0)

Hittills har tre spillningsinventeringar genomförts i länet. Utifrån DNA-insamlingen från 2010 beräknade det Skandinaviska björnprojektet björnstammens storlek till 760 (552–1420) individer[30]. Björnprojektets populationsuppskattning för spillningsinventeringen 2016 var 506 (463–548) björnar[31]. Denna nedåtgående trend i björnstammen bekräftas även av björnobsen och beror på ökade jaktuttag i form av licens- och skyddsjakt under perioden 2010 till 2016. Efter 2016 minskade jaktuttagen jämfört med tidigare år. Populationsuppskattningen för länets senaste spillningsinventering

[30] Kindberg, J. & Swenson, J.E. (2011) – Beräkning av björnstammens storlek i Norrbotten 2010; skandinaviska björnprojektet Rapport 2011:6
[31] Kindberg, J. & Swenson, J.E. (2017). Björnstammens storlek i Norrbottens län 2016. Skandinaviska björnprojektet Rapport.

2021 är enligt Naturhistoriska riksmuseet 544 (489–605) individer[32]. Naturhistoriska riksmuseet har även tagit fram en populationsuppskattning för åren 2021, 2022 och 2023, där könsfördelningen också har uppskattats.

Björnobsen följer allmänt sett väl jaktliga uttag från björnpopulationen. Ibland kan avvikelser i form av extrema värden uppstå då till exempel synligheten av björnarna under en sämre bärhöst kan vara högre eftersom björnarna söker annan föda och rör sig mer i markerna. I Figur 5 visas björnobsen och den totala dödligheten per år i Norrbottens län.

Figur 5. Björnobs (gula punkter/linje), 3-års medel av björnobs (gråa linje) och total känd dödlighet av björnar (röda staplar) i Norrbottens län under perioden 2003 – 2025[33]. Dödligheten domineras framför allt av dödsorsakerna licens- och skyddsjakt.

Lämplig jakt med hänsyn till nuvarande björnstam

Den 29 april 2024 fastställde Naturvårdsverket regionala och länsvisa miniminivåer för björn för perioden 2024 - 2029 (NV-02105-23). Miniminivån för det norra rovdjursförvaltningsområdet är 900 individer och för Norrbottens län 220 individer. Miniminivån för björn är oförändrad jämfört med tidigare fastställda miniminivåer.

Den uppskattade populationsstorleken för björn i Norrbotten efter licensjakten hösten 2023 har beräknats till 422 (353–507) individer. Förvaltningsmålet för björnpopulationen i Norrbotten på 500

[32] Åsbrink, J. & Sköld, M. Björnpopulationens storlek och utbredning i Sverige 2022. Naturhistoriska riksmuseet.

[33] Björnobs - Svenska Jägareförbundet viltövervakning www.viltdata.se; Dataunderlag döda björnar – Rovbase 3.0

björnar[34] ligger inom populationsuppskattningens konfidensintervall. Medeltalet av populationsuppskattningen ligger under dagens förvaltningsmål, dock har det nedre konfidensintervallet god marginal till Norrbottens miniminivå om 220 björnar.

Beräkningar som Länsstyrelsen har genomfört med forskningens framtagna beskattningsmodell visar att ett totalt uttag av 30 honbjörnar (skyddsjakt + licensjakt) resulterar i att björnstammen hamnar i den nedre delen av förvaltningsintervallet men med marginal över miniminivån. Målet för den regionala förvaltningen är att minska skadorna orsakade av björn genom att hålla stammen kring förvaltningsmålet. Antalet skyddsjakter i länet har minskat de senaste åren. Det är däremot för tidigt att dra slutsatser om huruvida ett minskat antal skyddsjakter även inneburit färre skador orsakade av björn. Syftet med årets licensjakt är således att balansera stammen kring nuvarande populationsstorlek. Resultaten från nästa spillningsinventering kommer att ge svar på hur väl förvaltningen har lyckats med att minska ned till förvaltningsmålet och sedan bibehålla populationen på den nivån.

14 björnar, varav 5 honor, har fällts vid skyddsjakt under våren 2026. Länsstyrelsen bedömer därför att ett uttag av 24 björnar under licensjakten är lämpligt. Forskningens beskattningsmodell tar hänsyn till dödsfall av björn av andra orsaker än jakt.

Länsstyrelsen bedömer att björnstammen med detta uttag inte riskerar att hamna under miniminivån för länet (220 björnar), och bidra till att bibehålla stammen inom förvaltningsintervallet (250–600 björnar) för björnpopulationen i Norrbotten.

Gynnsam bevarandestatus

Antalet björnar i Sverige har minskat från 2824 (2587–3080) efter licensjakten 2022 till 2448 (2080–2823) individer efter avslutad licensjakt 2023[35]. Minskningen är en förväntad effekt av den ökade licensjakten de senaste åren.

Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus avseende populationsstorleken är 1400 björnar i landet. Länsstyrelsen bedömer att licensjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos björnen då länets björnstam befinner sig över

[34] Länsstyrelsen i Norrbotten, Dnr 511-5874-2021
[35] Åsbrink, J. & Sköld, M. Björnpopulationens storlek och utbredning i Sverige 2022. Naturhistoriska riksmuseet.

miniminivån på 220 individer och björnstammen i hela landet samt i Norra rovdjursförvaltningsområdet klart överstiger referensvärdet för björn. Licensjakten försvårar heller inte gynnsam bevarandestatus med avseende på utbredning då hänsyn tagits till olika populationsutveckling i länet.

Områdesindelning

Norrbottens län har en fast och reproducerande stam av björn. Arten förekommer i så gott som hela länet, men tätheterna är olika i olika delar av Norrbotten (Figur 4). Ovan odlingsgränsen är kunskapen om björnstammens täthet mindre god. Den senaste inventeringen visade en högre täthet av björn i ett område från Luleå/Piteå upp till Jokkmokk. Detta sammanfaller till stor del med en högre befolkningstäthet och en konfliktrisk i kontakten mellan människa och björn. Till skillnad från de övriga länen i det norra förvaltningsområdet (Västerbotten, Jämtland och Västernorrland) har Norrbotten kalvningsland, där björnar kan orsaka avsevärd skada, över en större andel av länet. Problematiken med björnar i anslutning till kalvande renhjordar är därför mycket kännbar i länet och det är viktigt att begränsa björnstammens tillväxt i anslutning till dessa områden. Skyddsjakternas utbredning 2021–2026 är framför allt koncentrerade till kalvningsland medan björnar fällda på licensjakt 2020–2025 i huvudsak är koncentrerade till Fyrkantskommunerna där kalvningsland endast finns i en liten del i den norra delen (Figur 3). Vid årets licensjakt tillämpas en indelning av länet i tre jaktområden.

Område 1: Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner

Luleå, Boden, Piteå och Älvsbyns kommuner har kalvningsland för ren i en liten del i norra delen och har därmed inga eller få skyddsjakter på våren. Syftet med tilldelningen om 11 björnar är för att begränsa tillväxten då en för hög täthet riskerar att leda till ökad rädsla och oro för människor som bor i området.

Område 2: Arjeplogs, Arvidsjaurs och Jokkmokks kommuner.

Delar av område 2 har den högsta björntätheten i länet och antalet skyddsjakter i hela område 2 har varit högt de senaste åren. Antalet skyddsjakter har minskat under 2024 och 2025. Detta kan dock bero på att barmarkssäsongen har börjat tidigare. Syftet med tilldelningen om 17 björnar är således att fortsatt reglera populationsstorleken och därmed minska skadorna för rennäringen i kalvningsland.

Område 3: Gällivare, Haparanda, Kalix, Kiruna, Pajala, Överkalix och Övertorneås kommuner

Behovet av skyddsjakt har varit relativt stort under våren 2025 och tidigare år. Syftet med uttaget om 18 björnar är att fortsatt reglera populationsstorleken och därmed minska skadorna för rennäringen i kalvningsland.

Länsstyrelsens sammantagna bedömning

Den av länsstyrelsen beslutade licensjakten efter björn håller sig inom ramarna för Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn och Naturvårdsverkets delegeringsbeslut, följer intentionerna i den regionala förvaltningen av arten och tar även hänsyn till de nationella målen för björnstammen.

Länsstyrelsen har i detalj redogjort för syftena med licensjakten och bedömer att dessa syften är acceptabla utifrån gällande regelverk. Länsstyrelsen menar att licensjakten är ändamålsenlig och att dess förväntade effekter är proportionerliga till de syften med jakten som har presenterats. Licensjakten förväntas balansera björnstammen i den nedre delen av förvaltningsintervallet. Att balansera björnstammen kring nuvarande nivå förväntas bidra till att målsättningarna för arten i länet nås, vilket i sin tur förväntas föra med sig minskade företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala problem inom rennäringen och andra sektorer av samhället samt en ökad acceptans för rovdjur och rovdjursförvaltningen i länet. Licensjaktbeslutet är i högsta grad kunskapsbaserat och bygger i allt väsentligt på kvalitetssäkrad information.

Länsstyrelsen kan inte se någon annan lämplig lösning, givet de stora rumsliga och tidsmässiga skalorna som en långsiktig och adaptiv förvaltning björnförvaltning på populationsnivå behöver hantera. Jaktens omfattning är lämplig med hänsyn till stammens storlek och utbredning. Jakten är selektiv och den sker i begränsad omfattning under strängt kontrollerade former.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att förutsättningarna för licensjakt enligt gällande regelverk är uppfyllda och att licensjaktbeslutet inte försvårar upprätthållandet av björnstammens gynnsamma bevarandestatus, varken i länet, i norra rovdjursförvaltningsområdet eller i landet som helhet. Länsstyrelsen bedömer vidare att denna jakt bidrar till att hålla björnstammen

inom ramarna för länets förvaltningsmål, samtidigt som den bidrar till att minska björnarnas negativa effekter på rennäringen och andra delar av samhället.

Konsultation

Inför beslutet om licensjakt efter björn 2026 har Sametinget och Svenska samernas riksförbund (SSR) tillfrågats om de vill bli konsulterade i frågan. Sametinget avstod konsultation.

Konsultation med SSR genomfördes den 11 juni 2026. Det konstateras att enighet inte har uppnåtts. Den främsta oenigheten gäller kvoten där man från SSR önskar en betydligt högre kvot för att minimera skador på rennäringen. Det råder också oenighet om de bedömningar och data som ligger till grund för beslutet.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Maike Demski som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Villkor för åteljakt på björn
3. Lathund för björnskyttar

Kopia till

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Ledamöterna i Norrbottens viltförvaltningsdelegation

Polismyndigheten Region Nord

Jordbruksverket

Naturvårdsverket

Statens veterinärmedicinska anstalt

Skandinaviska Björnprojektet

Sametinget

SSR

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 23 juli 2026. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange diarienummer 10263-2026.

Villkor vid licensjakt efter björn med hjälp av åtel

Jakt vid åtel får bedrivas under samma jakttid som licensjakt efter björn i övrigt genomförs i Norrbottens län. Ingen separat jaktkvot fastställs för åteljakt.

Åtling får påbörjas tidigast 15 juli 2026. Senast den 14 juli ska jakträttshavaren anmäla åtelns position och vilka lockmedel som kommer att användas till länsstyrelsen via e-tjänsten. Åtling får påbörjas först när Länsstyrelsen har registrerat åteln och meddelat detta till åtelansvarig. Fullständiga villkor finns i NFS 2026:1.

1. Jakt efter björn med hjälp av åtel är endast tillåten vid platser som iordningställts i enlighet med villkoren enligt detta beslut.

2. Jakt är inte tillåten vid platser som iordningställts i syfte att locka till sig annat vilt än björn och som inte följer villkoren för åteljakten enligt detta beslut.

3. En person ska vara ansvarig för varje åtel (åtelansvarig).

4. Åtelns läge ska uppfylla följande förutsättningar.

    a. Avståndet ska vara minst 2 000 m till: närmaste permanent bebodda hus, fritidshus med sophämtning, plats för sophämtning tillhörande permanent bebott hus eller fritidshus, och permanent anlagd och skyltad campingplats.

    b. Avståndet till väg ska vara minst 200 m.

    c. Avståndet till permanent uppmarkerad vandringsled ska vara minst 500 m.

5. Som åtelmaterial får användas hela kroppar eller delar från vilt med ursprung i samma eller angränsande kommun[36]. Enligt NFS 2026:1 Per vecka och per åtel får ej användas mer än:

    a. en kropp från landlevande djur, helt eller i delar oavsett vikt,

    b. delar av ett eller flera landlevande djur omfattande totalt 25 kg.

    c. Vidare får användas oförädlat vegetabiliskt material eller mindre förädlade vegetabiliska produkter avsedda för

[36] 20 § i SJVFS 2026:2

utfodring av djur. Rester från tamdjur får inte användas. Till tamdjur räknas även ren. Kött från rovdjur eller otestat kött från vildsvin får inte användas som åtelmaterial på grund av risk för spridning av parasiter. Det är ej tillåtet att använda fisk för åtel.

6. Senast tio dagar efter att jakten avlysts i hela länet ska allt åtelmaterial vara bortplockat och åtelplatsen återställd till ett sådant skick att björnar inte förväntas lockas dit.

7. Senast 15 november 2026 ska åteljakt rapporteras till Länsstyrelsen via e-tjänsten. En åtelansvarig som inte följer villkoren för åteljaktens bedrivande kan komma att uteslutas från åteljakten under kommande licensjakt på björn.

I övrigt gäller för åteljakt efter björn samma villkor som för licensjakt efter björn i Norrbottens län hösten 2026.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Lathund för björnskyttar 2026 Norrbottens län

Kontrollera före jakten:

Jakttid	21 augusti - 15 oktober nedanför odlingsgränsen, 21 augusti - 30 september ovanför odlingsgränsen, eller till den tidigare tidpunkt då jakten avlyses. Fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.
Tilldelning	Ta reda på hur många björnar som återstår Tel. **010-225 57 71**
Hundar	Högst två hundar
Åtel	*A*nmälan krävs till länsstyrelsen senast 14 juli Kontrollera villkoren i jaktbeslutet Återrapportera till länsstyrelsen efter jakten.
Eftersökshund	Var finns en sådan och hur snabbt kan den vara på plats?
Ev. fällavgift	Fastställs av jakträttsupplåtaren
Efter skott:	Markera skottplatsen i terrängen
Anmälan	Till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast inom en timme. Anmäl skytt, jaktledare, var och när björnen fälldes med koordinater om möjligt, kön och ålder. **Påskjuten björn anmäls snarast. tel. 010-225 57 71**
Påskjutning	Skytten ansvarar för platsundersökning samt för eventuellt eftersök
Besiktning	Björnen ska besiktigas utan dröjsmål. För att underlätta besiktningsmannens arbete; sätt in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelheten inträder.
Prover	Tänder, könsdelar, hår-, hud- och muskelprov m.m. (tas av besiktningspersonen)
Blanketter	Följande blanketter som ska fyllas i delas ut vid besiktning: *Besiktning och registrering av rovdjur* Vid påskjutning: *Påskjutning och eftersök efter stora rovdjur*
Försäljning	Intyg från Jordbruksverket krävs. Vid försäljning av kött måste björnen besiktigas av en vilthanteringsanläggning (notera att detta ska ske innan björnen flås).
Märkning	Av skinn omgående i fält Av kranium inom sex månader